

Stadsvernieuwing 4.0

Fundament voor een duurzame stad

- Introductie
- Samenhang binnenstedelijke problematiek
- Eerste verkenning integrale aanpak
- De praktijk; wat kan de gemeente doen?
- (Hoe) verder?

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Gerco van den Berg
NVM

Nico Harkes
Scobe Academy
NEXTVastgoed

Ellen Kelder
Gemeente Dordrecht

mmv

Maarten Hoorn
Platform31

Dree Op 't Veld
Momentum Technologies

Introductie

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Introductie

Home Agenda Artikelen Themanummers Blog Publiceren in ESB Over ESB

Artikel

Gemelde funderingsschade leidt tot forse prijskorting bij woningverkoop

Steven Hommes, Sandra Philippen, Jeannine van Reeken-van Wee, Christiaan Schreuder, Fonger Ypma

16 januari 2023

Hommes, S. et al. (2023) ESB, 108(4819), 136-139. [277.57.kb]

Naar verwachting loopt een miljoen panden in Nederland risico op funderingsproblemen. Herstel bij funderingsproblemen brengt grote kosten me woningeigenaren. In woningadvertenties worden zelden melding gemaakt van de staat van de f Houden woningkopers dan wel voldoende rekening met kosten en risico's van funderingsproblemen?

Om het prijsverschil tussen een woning met vermelde slechte fundering en een vergelijkbare woning met een herstelde fundering te berekenen, moeten zowel de slechte als de herstelde woningen eerst met de modelwaarde vergeleken worden. Daarna kunnen de afwijkingen van panden met herstelde en slechte funderingen ten opzichte van de modelwaarde onderling vergeleken worden. Het verschil tussen slechte en herstelde panden komt daarmee op ruim 60.000 euro. Omdat andere kenmerken zoals woningkwaliteit wel al in het model zijn meegenomen, is dit verschil echt toe te wijzen aan het verschil in fundering. De kosten van een funderingsrenovatie lijken hiermee in ieder geval voor een groot gedeelte terug te komen in de transactieprizen.

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Introductie

Alleen de eigenaar heeft een probleem

Op termijn

- Makelaar: vraagprijs?
- Taxateur: waarde?
- Belangstellende: wil ik dit?
- Bank: hypotheek verstrekken en zo ja welke voorwaarden?

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Introductie

Probleem van / voor:

- Particuliere eigenaren
- Corporatie(s)
- Huurders
- Gemeente (o.m. openbare ruimte)
- Makelaars
- Taxateurs
- Banken
- Waterschap

Maatschappelijke betrokkenheid en
verantwoordelijkheid

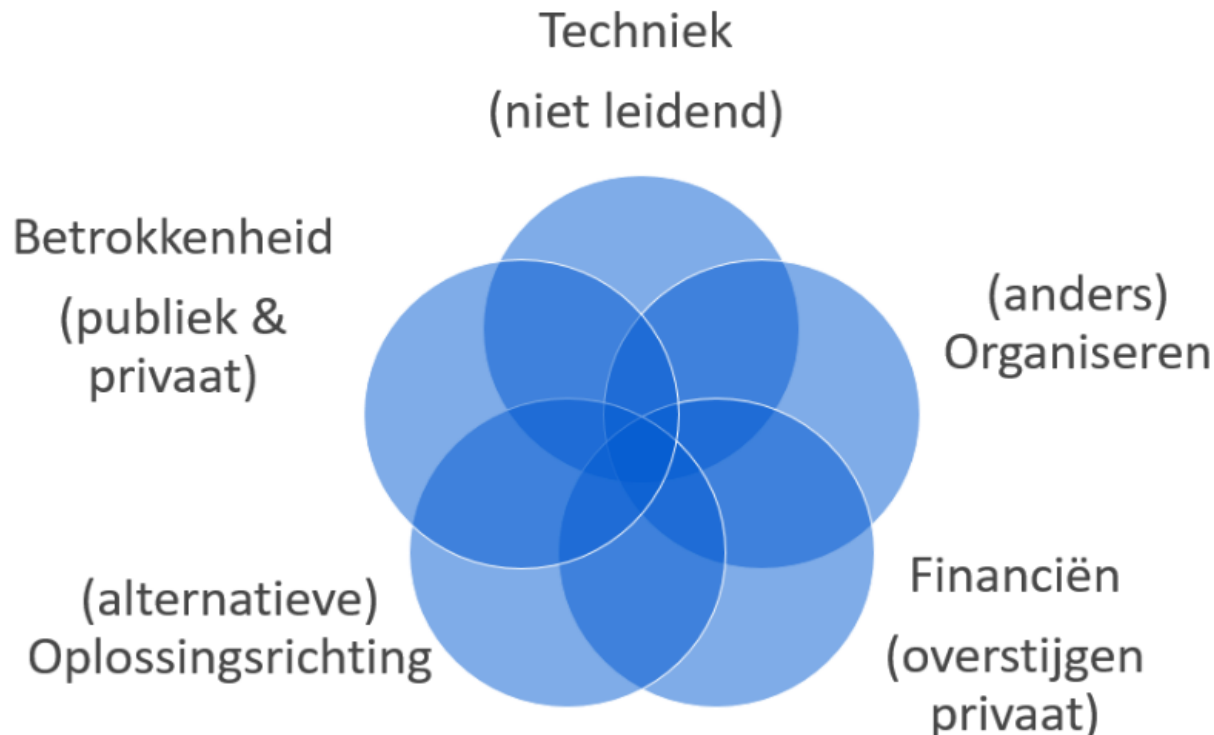
Samenhang binnenstedelijke problematiek

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Samenhang binnenstedelijke problematiek

Oplossen
funderings-
schade en
bodemdaling
vraagt meer
dan techniek
en geld

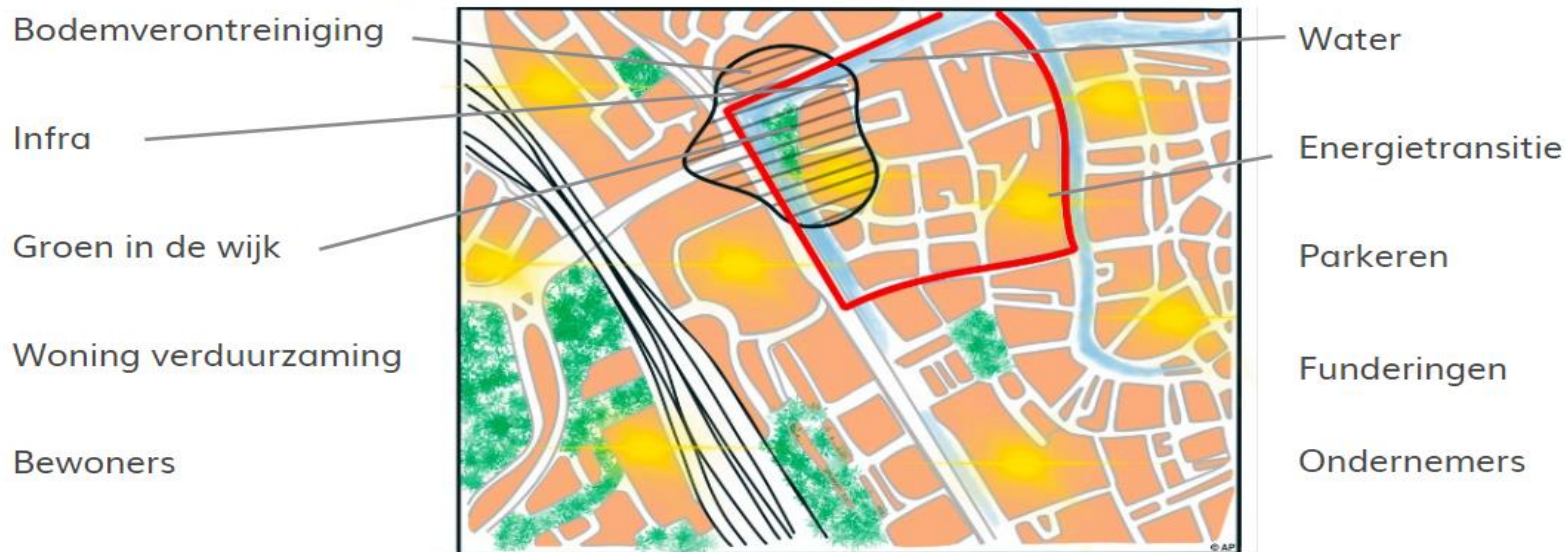

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Samenhang binnenstedelijke problematiek

Samenhang binnenstedelijke problematiek

Van gesegmenteerde afzonderlijke problemen
naar publiek – private oplossing

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Samenhang binnenstedelijke problematiek

Amsterdamse corporaties (2023):

“.....op huidige voet (renovatie / herstel) verder gaan, is niet meer te verantwoorden.....”

1. Te groot beslag op investeringsvermogen

Ten eerste: het aantal woningen dat de komende tien tot twintig jaar funderingsherstel nodig heeft, zal fors zijn. Dit doet zo'n groot financieel beslag op het investeringsvermogen van corporaties, dat zij de vraag moeten stellen of de investering niet slimmer of beter bestemd kan worden. Zij denken van wel.

2. Suboptimale kwaliteit

Ten tweede: funderingsherstel en renovatie zorgen voor een woon- en bouwtechnische kwaliteit die acceptabel is. Verbouw in bestaande staat kent zo zijn beperkingen. Denk aan smalle trappen, soms nog altijd wat scheve vloeren of gehorigheid. Denk ook aan relatief kleine woningen. En we creëren nauwelijks extra woningen. Nu de betaalbaarheid van woningen onder druk staat en de roep om extra woningen in geliefde vooroorlogse buurten toeneemt, moeten de corporaties ook alternatieven afwegen.

3. Beperkte bijdrage aan verduurzaming, klimaatverandering en biobased bouw

Ten derde: met funderingsherstel en renovatie komen we maar deels tegemoet aan de maatschappelijke opgaven. We schieten met name nog tekort op verduurzaming. Denk met name aan verduurzaming (waaronder van het gas af), klimaatbestendigheid en het streven naar biobased bouw. Deze opgaven gelden ook voor de vooroorlogse buurten.

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Samenhang binnenstedelijke problematiek

Niet helemaal
een nieuw
idee.....

Raad voor de leefomgeving (febr '24) rapport "Goed Gefundeerd"

Aanbevelingen

1. Beschikbaarheid van **risico-informatie** over funderingsschade **verbeteren**
(verplichting verstrekken info verhuur / verkoop per 2029)
2. Funderingsschade **voorkomen**
(plannen vanuit gemeenten en waterschappen)
3. Maatschappelijke problemen voorkomen door **ondersteuning en ontzorging**
(nationaal loket / naast eigenaar gaan staan)
4. **Subsidie- en leenmogelijkheden** creëren voor schade- en funderingsherstel
(subsidie funderingsonderzoek / herstelplan / uitvoering van herstel)
5. Zorgen voor een **gezamenlijke en krachtige uitvoering**
(coördinerend minister & Nationaal Coördinator)

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Samenhang binnenstedelijke problematiek

Gecombineerde aanpak:

1. Funderingsherstel individueel en collectief
2. Verduurzamingsopgave
3. Waterberging & bodemdaling
4. Vernieuwen infrastructuur
5. Gerichte sloop / nieuwbouw

Stadsvernieuwing 4.0

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Samenhang binnenstedelijke problematiek

Stadsvernieuwing 4.0, op welke schaal?

Woning/objectniveau -> privaat initiatief

Bebouwingsblokniveau -> publiek / privaat initiatief

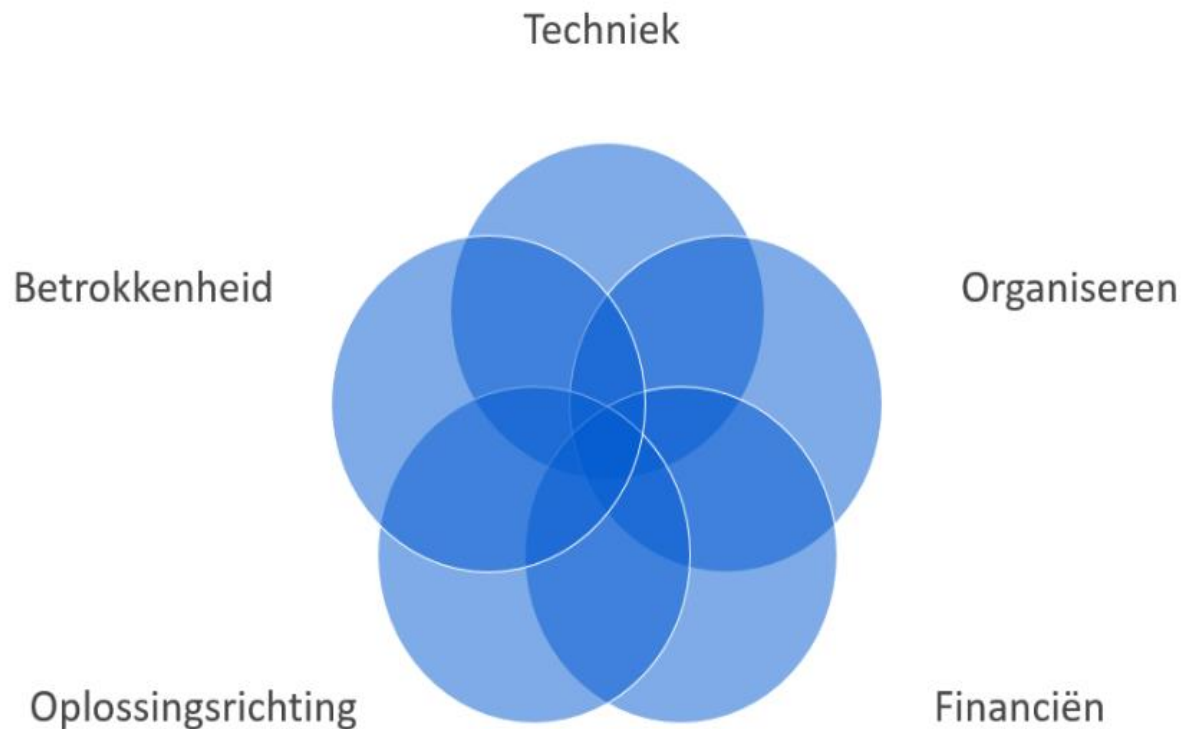

Wijkniveau -> publiek initiatief

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Samenhang binnenstedelijke problematiek

Eerste verkenning integrale aanpak

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Eerste verkenning integrale aanpak

Techniek

Betrokkenheid

Oplossingsrichtingen

Financiën

Organiseren

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Eerste verkenning integrale aanpak

Techniek

Betrokkenheid

Oplossingsrichtingen

Financiën

Organiseren

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Eerste verkenning integrale aanpak

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Eerste verkenning integrale aanpak

Techniek

Betrokkenheid

Oplossingsrichtingen

Financiën

Organiseren

	eigenaar	gemeente	waterschap	prov./rijk	belegger corporatie
Hypotheek	X				
Vervroegde investeringen		X	X	X	X
Tijdelijk erfpacht		X			
<u>Co-financiering</u>	X	X		X	X
Nieuw onroerend goed	X				X

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Eerste verkenning integrale aanpak

Casus: 170 koopwoning slechte fundering, 80 corporatie woningen geen probleem

Welke instrumenten inzetten businesscase sluitend?

Woonwijk		250 woningen	
Deels tuindorp			
Ruimtegebruik		Perceel opp	Ruimtelijk kader
Groen		20.080	10% water. (extra waterberging vanwege klimaatadaptatie)
Water		2.400	ten minste 25 extra betaalbare woningen
Verharding		15.000	Zoveel mogelijk groen
Perceel won 1900-1935		8.000	Gemeente heeft erfpacht fonds voor 50 woningen
Perceel won < 1900		12.600	
Footprint app		1.920	
		60.000	
Programma	Funderingsprobleem	lagen	Kosten
40 Corpo bezit	nee	5	
40 Corpo bezit	nee	5	
100 woningen ussen 1900-1935(€ 2; ja		nvt	
70 woningen van < 1900 (€ 220.00€ ja		nvt	
250		170	€ 49.589/v € 8.429.752

Oplossingsrichting 1: Sloop/nieuwbouw

Referentie woning	Sloop													
		Opbrengst*/st	aantal won t	Opbr	OVB+BTW -)	Af inbreng Af	kostenve	Netto grondprijs kavel	m2 BVO	Prijs/m2 BVO	Aantal Sloop/nie	Besparing	Aantal won fund probl opg	€ 49.587 / won
		€ 21.000	4	€ 84.000	€ 48.113	-€ 220.000	-€ 7.500	-€ 117.887	70	-€ 421	50	-€ 5.894.331		0
opstal		€ 153.333												
grond		€ 66.667												
woning		€ 220.000												
App coporatie bezit		€ 21.000	4	€ 84.000	€ 48.113	-€ 220.000	-€ 7.500	-€ 117.887	70	-€ 421	50	-€ 5.894.331		0
App middeldure hu		€ 25.000	4	€ 100.000	€ 52.836	-€ 220.000	-€ 8.929	-€ 102.878	75	-€ 343	50	-€ 5.143.917		0
App koop betaalbaar		€ 40.000	4	€ 160.000	€ 70.546	-€ 220.000	-€ 14.286	-€ 46.597	90	-€ 129	50	-€ 2.329.868		0
App koop duur		€ 55.000	4	€ 220.000	€ 88.255	-€ 220.000	-€ 19.643	€ 9.684	110	€ 22	50	€ 484.182		60
Koop GGB		€ 150.000	1	€ 150.000	€ 67.594	-€ 220.000	-€ 53.571	-€ 55.978	120	-€ 466	50	-€ 2.798.876		0
* alle bedragen excl BTW														

Aandachtspunten

- Sloop van 1 woning vraagt financieel 4 a 5 nieuwe woningen
- Dus meer verharding voor parkeren
- Fiscale optimalisatie (overdrachtsbelasting en btw) nodig voor 4 woningen anders 5

Oplossingsrichting 2: lichter ophogmateriaal(schuimglas)

Bij 1 m ophogen	Prijs/m2	aantal maal in 40 jaar	Totaal	aantal m2 20.000	Aantal won fund probl opg € 49.587			
SG 1400-1500 kg/m3								
Verwijderen verharding	€ 9	4	36					
Aanbrengen zand	€ 20	4	80					
Rijbaan/parkeren/trottir	€ 101	4	404					
Hergbruik verharding	-€ 15	4	-60					
			460	€ 9.200.000				
SG 200-300 kg/m3								
Verwijderen verharding	€ 9	1	9					
Aanbrengen glasschuim	€ 250	1	250					
Herstraten	€ 101	1	101					
Hergbruik verharding	-€ 15	1	-15					
			345	€ 6.900.000				
Vrijvall				€ 2.300.000		46	115 m2	

Aandachtspunten

- Soortelijk gewicht glasschuim 7 keer zo ligt als zand
- Echter 8 keer zo duur per m3
- Winst zit vooral door in minder herstraten.
- Accountant regels gemeente verbieden geld van openbare ruimte naar fundering gaat (oplossing inrichten gebiedsfonds)

Oplossingsrichting 3: Optoppen

	Opbrengst*/s	Prijs/m2 grond	Af pp en aanp	Af kostenverhaal/f	Netto grondprijs	m2 BVO	Prijs/m2 BVO	Aantal lag	Optopp	Besparing	Aantal won fund probl opg
	€ 21.000	€ 386	€ 2.500	€ 5.000	€ 13.500	70	€ 193	2	50	€ 1.350.000	€ 49.587 /won
App coporatie bezit	€ 21.000	€ 386	€ 2.500	€ 5.000	€ 13.500	70	€ 193	2	50	€ 1.350.000	27
App middeldure hu	€ 25.000	€ 441	€ 2.500	€ 5.952	€ 16.548	75	€ 221	2	50	€ 1.654.762	33
App koop betaalbaar	€ 40.000	€ 622	€ 2.500	€ 9.524	€ 27.976	90	€ 311	2	50	€ 2.797.619	56
App koop duur	€ 55.000	€ 716	€ 2.500	€ 13.095	€ 39.405	110	€ 358	2	50	€ 3.940.476	79

Aandachtspunten

- Als geld van Woco naar privaat eigenaren moet is niet eenvoudig.
- Uiteraard niet als ook eigen grondgebonden woningen funderingsproblemen hebben. En bij erfpacht ligt dat simpeler.

Oplossingsrichting 4: Ondertoppen

	Opbrengs	Prijs/m2 g	Verlies kasroom	Af pp en a	Af kostenverhaal/fii	Netto grondprijs m2 BVO	Prijs/m2 BVO	Aantal lag	Aantal	Besparing	Aantal won fund probl opg	
											€ 49.587 /won	
App coporatie bezit	€ 21.000	€ 157	-€ 24.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 11.000	70	€ 157	1	50	€ 550.000	11
App middeldure hu	€ 40.000	€ 340	-€ 24.000	€ 5.000	€ 9.524	€ 25.476	75	€ 340	1	50	€ 1.273.810	26
App koop betaalbaar	€ 58.000	€ 435	-€ 24.000	€ 5.000	€ 13.810	€ 39.190	90	€ 435	1	50	€ 1.959.524	40
App koop duur	€ 72.500	€ 457	-€ 24.000	€ 5.000	€ 17.262	€ 50.238	110	€ 457	1	50	€ 2.511.905	51

* alle bedragen excl BTW

Aandachtspunten

- Ondertoppen met garageboxen levert vanwege dure aanpassingen niet zoveel
- Bovendien vervalt een kasroom van verhuur garage
- Er zijn ten minste 2 extra parkeerplaatsen nodig
- Lege winkelplinten of bergingen leveren wel geld op

Oplossingsrichting 5: tijdelijke erfpacht

Zonder erfpacht		4,00%	2,50%	30 jaar		annuitair	Aftr canon	
		rente	canon per looptijd	gem jaarlijkse last		Belastingstijf 37%		
Opstal	€ 153.333	4,00%		30	€ 6.846,32			
Grond	€ 66.667	4,00%		30	€ 2.976,66			
Woning	€ 220.000	4,00%		30	€ 9.822,98	€ -3.634,50	€ 0,00	€ 6.188,48
Met erfpacht		rente	canonperc					
Opstal	€ 153.333	4,00%		30	€ 6.846,32	€ -2.533,14	€ 0,00	
Grond erfpacht	€ 66.667							
Depreciatie	-40%							
Grond na correctie	€ 40.000		2,50%	30	€ 1.333,33	€ 0,00	€ -1.333,33	
Woning	€ 193.333			30	€ 8.179,65	€ -2.533,14	€ -1.333,33	€ 4.313,18
Bestedingsruimte per jaar								€ 1.875,30
Fundering (incl btw)	-€ 60.000	4,00%		30	€ -2.679,00	€ 444,00		€ -2.235,00
Resltaat jaarlast	€ 133.333							€ -359,70
		stijging						
Gem waardestijging/jaar	€ 133.333	5,00%		30	€ 19.208,63			€ 19.208,63
Netto/won								€ 18.848,93
SvN zou hier wat kunnen doen om probleem met voor financieren van waardestijging								
MGE								

Aandachtspunt

- Tijdelijke erfpacht voor funderingsproblemen wordt al ondersteund in Zaanstad

Oplossingsrichting 6: Drijvend wonen

Referentie woning	Sloop											
opstal	€ 153.333											
grond	€ 66.667											
woning	€ 220.000											
	VON	excl btw	Bouw en bijl	grond/water	Af kostenverh	Netto grondprijs ka	Kosten grave	Netto resultaat	Aantal	Besparing	Aantal won fund	probl opg
Water graven zonder woning							-€ 12.000	-€ 12.000				€ 49.587 /won
Waterwoning	€ 460.000	€ 380.165	€ 244.200	€ 135.965	-€ 53.571	€ 82.394	-€ 12.000	€ 70.394	50	€ 3.519.693		71
							Verschl	€ 82.394	50	€ 4.119.693		83

Aandachtspunten

- Drijven de woning is 10% duurder dan normale woning
- Echter we kunnen wel klimaatadaptiever worden

Oplossingsrichting 7: Meekoppelkansen

Energietransitie	Kosten	Helpt
Eén bewonersavond geen twee apart	€ 3.000	€ -1.500
Water en bodemsturend (subsidies)		PM
Begeleidings renovatie verduurzaming/funderingsherstel		€ -7.500 /won
Renovatie woningen (energietransitie) en fundering		€ 10.000 /won

Aandachtspunten

- Tarnsformatie van een oude school naar woningen met een hoog energielabel en funderingsproblemen leverde uiteindelijk nog steeds 10.000 euro per woning op. Bij twee onafhankelijk processen zou dit 0 euro zijn geweest
- Interessante verkenning toevoegen van een kelder met meer woonruimte
- Tevens beperkt optoppen en toevoegen daktuinen.

Oplossingsrichting 8: Verdichten

Referentie woning	Sloop												
opstal	€ 153.333												
grond	€ 66.667												
woning	€ 220.000												
	Opbrengst*/st	aantal won t	Opbr pec	OVV+BTW -)	Af inbreng Af	Netto grondprijs kavel	m2 BVO	Prijs/m2 BVO	Aantal Verdichte	Aantal won fund probl opg	Besparing	€ 49.587 /won	
App coporatie bezit	€ 21.000	4	€ 84.000		-€ 7.500	€ 54.000	70	€ 193	50	€ 2.700.000	54		
App middeldure hu	€ 25.000	4	€ 100.000		-€ 8.929	€ 64.286	75	€ 214	50	€ 3.214.286	65		
App koop betaalbaar	€ 40.000	4	€ 160.000		-€ 14.286	€ 102.857	90	€ 286	50	€ 5.142.857	104		
App koop duur	€ 55.000	4	€ 220.000		-€ 19.643	€ 141.429	110	€ 321	50	€ 7.071.429	143		
Koop GGB	€ 150.000	1	€ 150.000		-€ 53.571	€ 96.429	120	€ 804	50	€ 4.821.429	97		

* alle bedragen excl BTW

Aandachtspunten

- Grondgebonden woningen voegen het meeste grondwaarde per m2 toe als zo min mogelijk verharding wordt toegevoegd of dure gebouwde parkeerplaatsen.

Casus

Woonwijk		250 woningen					
Deels tuindorp							
Ruimtegebruik		Perceel opp		Ruimtelijk kader			
Groen		20.080		10% water. (extra waterberging vanwege klimaatadaptatie)			
Water		2.400		ten minste 25 extra betaalbare woningen			
Verharding		15.000		Zoveel mogelijk groen			
Perceel won 1900-1935		8.000		Gemeente heeft erfpacht fonds voor 50 woningen			
Perceel won < 1900		12.600					
Footprint app		1.920					
		60.000					
Programma		Funderingsprobleem		lagen	Kosten		
40 Corpo bezit		nee			5		
40 Corpo bezit		nee			5		
100 woningen ussen 1900-1935 (€ 220.000)		ja		nvt			
70 woningen van < 1900 (€ 220.000)		ja		nvt			
250		170		€ 49.589/wor	€ 8.429.752		
Aantal		opb/stuk				per/won	Groen/water balans
50 st	Erfpacht	€	49.587	€	2.479.339		0
32 st	Optoppen (2 lagen; betaalbaar)	€	27.000	€	864.000	parkeren	-640
4 st	Ondertoppen	€	11.000	€	44.000	2 keer parkeren	-160
10 st	Drijvend wonen	€	70.394	€	703.939	parkeren	-400
0 st	Sloop/nieuwbouw	€	2.421	€	-		0
15.000 m2	Lichter ophoogmateriaal	€	115	€	1.725.000		0
25 st	Meekoppel renovatie/energie transitie	€	10.000	€	250.000		0
25 st	Verdichten GGB duur	€	96.429	€	2.410.714	50 m2 perceel I	-1250
				€	8.476.992		-2450

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad
De praktijk; wat kan de gemeente doen?

De praktijk; wat kan de gemeente doen?

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

De praktijk; wat kan de gemeente doen?

Op welke wijze heeft de gemeente Dordrecht te maken met bodemdaling en/of slechte funderingen?

De gemeente werd bij de vernieuwing van infrastructuur in wijken met bodemdaling en slechte funderingen geconfronteerd met tegenvallers. Kun je daar iets meer over vertellen? Wanneer daalde besef in dat het een blijvend (of langjarig) probleem is?

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

De praktijk; wat kan de gemeente doen?

Hoe kijken de eigenaren (consumenten, beleggers, corporaties) tegen de opgave aan? Is de wil er?

Wat is de insteek van de gemeente? Hoe kijken jullie aan tegen het idee om opgaven te combineren en (wellicht) op sommige plekken over te gaan tot sloop – nieuwbouw?

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

De praktijk; wat kan de gemeente doen?

Dordrecht wordt in een klein aantal wijken geconfronteerd met bodemdaling, te vervangen infrastructuur, slechte funderingen, parkeerdruk, weinig groen, veel privaateigendom bij weinig kapitaalkrachtige eigenaren die uit zichzelf ook niet verduurzamen. En ooit moeten de gasleidingen ook uit de grond. Wat wordt de aanpak? Wie neemt de regie?

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad (hoe) verder?

(hoe) verder?

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad (hoe) verder?

1. We zoeken 2 of 3 pilotwijken om integrale aanpak te bestuderen
2. In 2025 naar aanleiding van pilotuitkomsten, een werkconferentie

Wie doet mee?

Mail: [**g.vandenberg@nvm.nl**](mailto:g.vandenberg@nvm.nl)

Stadsvernieuwing 4.0: fundament voor een duurzame stad

Word cloud featuring terms related to urban development and project management, including: **Overheid**, **Gemeentelijke**, **Architecten**, **Projectontwikkelaars**, **Stedenbouwkundigen**, **Financiers**, **Winkeliers**, **Regelgeving**, **Participatie**, **Coördinatie**, **Gemeenschappen**, **Belangengroepen**, **Ondernemers**, **Vitaliteit**, **Investerings**, **Ontwerp**, **Leefbaarheid**, **Verunningen**, **Inclusie**, **Renovatie**, **Duurzaamheid**, **Regie**, **Belangengroepen**, **Non**, **Bouw**, **Inwoners**, **Inclusiviteit**, **Sociale**, **Samenwerking**, **Economische**, **Verunningen**, **Inclusie**, **Leefbaarheid**, **Regelgeving**, **Participatie**, **Coördinatie**, **Gemeenschappen**, **Duurzaamheid**, **Erfgoedbehoud**, **Investeringen**, **Ontwerp**, **Participatie**, **Coördinatie**, **Gemeenschappen**, **Duurzaamheid**.

